

Prof. Panta Tutundžić

1900 — 1964

Dne 21. kolovoza 1964. nenadano je umro u Beogradu Prof. Panta Tutundžić, predsjednik Unije kemijskih društava SFR Jugoslavije, i tako je ostala naša kemija bez jednog od najaktivnijih predstavnika one generacije koja je neposredno slijedila prve stvaraoce kemije u Jugoslaviji. Očekujući iscrpan biografski i bibliografski prikaz života i rada prof. Tutundžića u organu Unije, ograničit ćemo se i ovdje na najkraće podatke.

Prof. Tutundžić rođen je 15. studenoga 1900. godine u Beogradu gdje je završio osnovnu školu i realku. Poslije dva semestra na Mašinskom odsjeku Tehničkoga fakulteta u Beogradu upisao se 1920. na Tehničku visoku školu u Berlin-Scharlottenburgu na tehničku kemiju. Tu je diplomirao 1925. g. i iste godine doktorirao. Početkom 1926. izabran je za docenta za fizičku hemiju i elektrohemiju na Tehničkom fakultetu Univerziteta u Beogradu. Početkom 1933. izabran je za vanrednoga profesora (postavljen 1934.), a 1948. za redovnoga profesora (postavljen 1950.). Za dopisnoga člana Srpske akademije nauka i umetnosti izabran je 1958., a 1961. za redovnoga člana.

Bio je član velikoga broja raznih stručnih i znanstvenih nacionalnih i internacionalnih tijela, a u Srpskom hemiskom društvu član uprave, glavni urednik *Glasnika*, predsjednik i počasni doživotni predsjednik. Od osnutka Koordinacionog odbora kemijskih društava Jugoslavije (1951), a kasnije Unije kemijskih društava, pa sve do izbora za predsjednika (1959), bio je generalni sekretar te zajedničke organizacije jugoslavenskih kemičara.

U ime Unije i svih kemijskih društava Jugoslavije oprostio se od prof. Tutundžića potpredsjednik Unije, prof. Božo Težak, dne 24. kolovoza 1964., ovim riječima:

U ime Unije kemijskih društava Jugoslavije zapala me tužna dužnost da se zauvijek oprostim na ovom mjestu od našega predsjednika.

Nema tome ni dva mjeseca što smo otpratili na jednaki put i našega prvog predsjednika, prof. Maksa Sameca, a već se ponovno zaustavljamo pred novim i sasvim neočekivanim, otvorenim grobom.

U čudnom ritmu, bez pravila i upozorenja, odlaze oni koji su izvanredno mnogo za nas značili, toliko mnogo uradili, i ostali nam zauvijek potrebni.

Prof. Panta Tutundžić vrlo je rano shvatio da njegova zemlja traži pionire, stvaraoce, koji će duboko zaorati jednu drugu njivu nego što je ona obična, težačka. Tu drugu njivu mnogo je teže obrađivati, jer je za najveći broj ljudi tek onda vidljiva kad za njih plodove nosi, a i plodovi, kad se pojavljuju, za mnoge izgledaju kao da nisu s njome povezani. To je njiva znanosti, nauke, suvremene tehnologije, nastave i odgoja, dakle svega onoga što predstavlja faktore i potencijale napretka i za individue i za kolektive, počevši od neposrednih radnih zajednica, pa drugih, prelaznih, sve do onih svjetskih.

I prof. Tutundžić je na toj njivi kod nas zaorao duboke brazde, dublje nego što su to mnogi drugi učinili. On je shvatio da mnogo toga mora biti i šire i značajnije nakon teških kriza kojima je i on bio neposrednim svjedokom. Tu su se redali Balkanski ratovi, pa Prvi i Drugi svjetski rat. On je osjetio da se je suviše mnogo razaralo, a da bi se moglo odreći od bilo čega što je kao vrijedno ostalo.

I zato traži puta i načina kako će se sve ono dobro što nalazi u Srpskom hemiskom društvu Sime Lozanića i Marka Leke moći prenijeti u zajedničku

organizaciju kemičara Jugoslavije. U tom nastojanju nalazimo još mladog docenta Tutundžića na pregovorima sa zagrebačkim kemičarima godine 1930; na tom poslu smo se našli 1935. pa opet 1950., dok nismo nakon rada zajedničkoga Koordinacionog odbora kemijskih društava konačno stvorili 1955. Uniju kemijskih društava Jugoslavije, kao radnu i reprezentativnu organizaciju s otvorenim članstvom.

U svim tim i drugim javnim djelatnostima prof. Tutundžić bio je svjestan naših slabosti i nedostataka, ali isto tako i činjenice da bez suvremene znanosti, a posebno bez kemije i tehnologije, naši narodi neće moći ući u red razvijenih i da kod toga nema sustizanja bez nerijetkoga prestizanja; dakle, da se mora i predvoditi, pa da se može uopće dostići one koji su daleko ispred nas. Rijetki su toga svjesni, a još rjeđi su oni koji mogu dati takvom nastojanju i odgovarajući sadržaj. U svemu tome je nalazio prof. Tutundžić svoju životnu zadaću; i kao istraživač, fizički kemičar, istražujući unutarnju strukturu, ponašanje i iskoristivost sastavljenih, čistih i prirodnih sistema; i kao znanstveni propagator Faradayevih ekvivalenata u coulombima; i kao organizator niza naučnih skupova; i kao autor i urednik znanstvenih i tehničkih publikacija; i kao učitelj i univerzitetski nastavnik; i kao društveni radnik s osobito istaknutom ulogom u Srpskom hemijskom društvu, u Uniji kemijskih društava Jugoslavije, a i u Internacionalnoj uniji za čistu i primijenjenu kemiju.

Vjerojatno je generacija, kojoj pripada prof. Tutundžić imala i ima najteži i najnezahvalniji zadatak, naime, da premosti zaostalost jedne nerazvijene sredine, i da istovremeno osigura njen nastup, opstanak i puno stvaralačko djelovanje u olujnom razmahu socijalnih, a još više intelektualno uvjetovanih i vrlo kompleksnih, znanstveno-tehnoloških revolucija suvremenog svijeta.

Sada, kada je prof. Tutundžić završio svoju životnu putanju, na nama je, da spoznaje, iskustva, rezultate, borbu, a ponajviše elan prof. Tutundžića prenesemo na one mlade, kako bar oni ne bi došli u položaj da opet krče tamo gdje je već davno trebalo biti prokrčeno, i da im tako sačuvamo snage za probijanje novih, našoj i njihovoj dobi doista adekvatnih granica.

Sa tom željom opraštam se od našega dragoga prijatelja i kolege, profesora Tutundžića, ne samo kao predsjednika Unije kemijskih društava, u ime Unije, već i u ime svih njegovih prijatelja i suradnika iz Beograda kao i iz Ljubljane i Slovenskega kemijskega društva, iz Sarajeva i Društva kemičara i tehnologa Bosne i Hercegovine, iz Skopja i Društva na kemičarite Makedonije, iz Titograda i kemičara Crne Gore, iz Zagreba i Saveza kemičara-tehnologa Hrvatske i moga matičnog Hrvatskog kemijskog društva.

Neka su zahvalnost i spomen prof. Panti Tutundžiću stalni i uvijek živi među nama i onima koji iza nas dolaze.

B. TEŽAK